

“ЧОРНОБИЛЬ - ЦЕ НЕ ВЧОРА. А СЬОГОДНІ І ЗАВТРА...”

20 лютого відбулося засідання колегії Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, на якій розглянуто актуальні питання наукового супроводу робіт з Чорнобильської тематики та запобіганню виникнення випадків надзвичайних ситуацій в Україні.

Цікаво, що це перша колегія, на якій майже у повному складі була присутня президія Національної академії наук на чолі з її президентом Борисом Патном. У засіданні також брав участь голова Комісії Верховної Ради з питань захисту населення, яке постраждало внаслідок Чорнобильської катастрофи, Володимир Яценко.

Заступник начальника Адміністрації зони відчуження Ю. П. Грінчук обмінюється думками з керівником німецької фірми паном Башоном під час запуску експериментальної дезактиваційної установки в селі Діброва (“Вектор”).

Знімок із фотоархіву “ВЧ”

У вступному слові перед зібранням міністр МНС Валерій Кальченко так окреслив основні питання, котрі потребує особливої уваги: якими повинні бути дії МНС і НАНУ з попередження та оперативного реагування на надзвичайні ситуації; як підвищити практичну результативність наукових робіт і впровадження вже виконаних розробок; яким повинен бути обсяг науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, що знаходяться на стадії опрацювання і мінімально необхідний обсяг робіт, які започатковуються в умовах недостатнього фінансування.

Президент НАНУ у своєму виступі підкреслив про нагальну необхідність створення умов щодо запобігання надзвичайним ситуаціям взагалі, для чого треба розробити діючу систему захисту населення від усіх непередбачених випадковостей. “Чорнобиль, - сказав Борис Євгенійович, -

“ЧОРНОБИЛЬ - ЦЕ НЕ ВЧОРА. А СЬОГОДНІ І ЗАВТРА...”

(Закінчення. Початок на стор.1).

це не лише вчорашнє. На жаль, це сьогодні і завтра. Тому треба забезпечити водночас і захист населення, і стійке функціонування господарства України. Зрозуміло, що без консолідації, без об'єднання всіх наших зусиль, таке складне і разом з тим важливе завдання за сучасних умов розв'язати практично неможливо. Нам хотілося б вже сьогодні визначитися у спільному плані науково-технічних робіт з техногенної та природної безпеки і приступити до практичної допомоги”.

За словами начальника науково-технічного управління МНС Володимира Пінчука, план науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт у 1996 році було виконано на 27366,95 тис. гривень, що склало 86,6 відсотків від запланованого, в тому числі: за межами зони відчуження - на 99, в зоні відчуження - на 78, по тематиці надзвичайних ситуацій - на 76,6 відсотків. 28 відсотків усіх коштів було спрямовано на вирішення питань охорони здоров'я населення України, яке зазнало впливу радіації. Крім цього, головними пріоритетами наукових досліджень та розробок були:

- теоритичні та методологічні питання ретроспективної дозиметрії і прогнозування дозового навантаження населення забруднених територій;

- розв'язання комплексу проблем, пов'язаних із зруйнованим 4-м енергоблоком ЧАЕС;

- проведення досліджень у галузі сільгоспрадіології та розробка методів безпечного ведення сільського господарства;

- вивчення динаміки міграції радіонуклідів і прогноз радіоекологічного стану в потерпілих регіонах;

- проблеми дезактивації, переробки та поховання РАВ.

Поряд із значними досягненнями, підкреслювалось на колегії, мають місце і суттєві недоліки. Наприклад, ще ц досі не визначені підходи та принципи формування вартості НДР та ДКР, якість фінансування робіт не витримує ніякої критики, а деякі виконавці взагалі не розуміють, що від них вимагається, і яким повинен бути зміст остаточних висновків та пропозицій. Так, матеріали звітів Інституту землеробства Української аграрної академії, Національного аграрного університету, деяких інших установ неодноразово поверталися на доопрацювання. Перша редакція проекту практичних рекомендацій ведення рибного господарства, що розробляв Інститут гідробіології НАНУ, ніяких конкретних рекомендацій не містив.

Є що змінювати і по суті проблем. Потребує переосмислення і коригування система наукового моніторингу. Треба шукати заміну так званий “молочно-картопляній методології” для забезпечення паспортизації постраждалих територій.

Наприкінці своєї доповіді Володимир Пінчук окремо виділив деякі напрями робіт, які потребують негайного вирішення. Це удосконалення управління науково-технічною діяльністю - в МНС не може існувати два або більше органів з дублюючими функціями, і які працюють з одними і тими ж виконавцями в межах практично подібної тематики. Час уже прийняти остаточне рішення про звуження чи розширення території зони відчуження.

Начальник Адміністрації зони відчуження Олександр Гребенюк повідомив, що фахівці керованого ним органу розробили положення про контракти на право здійснення науково-дослідних робіт організаціями та підприємствами МНС у Чорнобильській зоні.

Що стосується координації робіт, то слід підкреслити, що АЗВ є підрозділом МНС і працює в рамках його планів та завдань.

Проте, якщо йде мова про прийняття остаточних рішень, то кожній управлінській одиниці треба відповідати за свою ланку роботи. “Нещодавно АЗВ, - сказав Олександр Вікторович, - приймало плани науково-дослідних робіт від організацій зони відчуження. Їх сума, вже відкорегована у бік зменшення, становила 54 мільйона гривень. А вже на сьогодні ми зупинилися на 12 мільйонах, але думаю, і це не кінець. Від усіх, хто має відношення до наукових розробок, вимагатимемо конкретних результатів, які стануть базою частиною планів АЗВ на 1997 рік”.

В обговоренні виступили: голова Комісії з Чорнобильських питань Верховної Ради Володимир Яценко, перший заступник міністра МНС Володимир Холоша, академіки НАНУ Володимир Шестопалов, Борис Пристер, Віктор Бар'яхтар, Борис Стогній, начальник медичного управління МНС В'ячеслав Торбін та інші, які висловили конкретні пропозиції щодо покращення спільної діяльності МНС і Академії наук України.

А закінчити короткий огляд засідання колегії хотілося б виступом директора Українського наукового центру радіаційної медицини Анатолія Романенка. Він нагадав, що свого часу Німеччина запропонувала

Україні за власні кошти побудувати й обладнати найсучаснішою апаратурою клініку по лікуванню хворих на лейкемію. Але вітчизняні політики довго роздумували щодо послуг закордонних “мафіозі”. Росія і Білорусь від німецької допомоги не відмовилися, тому зараз кваліфіковано проводять різноманітні хірургічні операції, економлячи державні і людські валютні кошти. Ми ж тільки із сумом спостерігаємо, у якому жалюгідному стані перебуває будівництво української клініки, але - власними силами. Якщо й надалі не будуть прислуховуватись у нас до думки вчених та фахівців, народ як і раніше буде гиніти й страждати, бо тепер різко зросло захворювання на лейкемію та рак шийовидної залози в учасників ліквідації Чорнобильської катастрофи, серед потерпілих, особливо в дітей. Про цю біду кожному треба пам'ятати, а краще - пропустити кризу серце і свідомість.

Віталій РОМАНОВ.